

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

679

Vragen van het lid **Van Nispen** (SP) aan de Minister van Justitie en Veiligheid en de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *de inzet van sport en bewegen in de aanpak preventie en weerbaarheid jongeren* (ingezonden 7 november 2025).

Antwoord van Minister **Van Oosten** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ontvangen 15 december 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2025–2026, nr. 495

Vraag 1

Deelt u de analyse dat sport en bewegen een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het verbeteren van veiligheid en leefbaarheid in wijken en bij de aanpak om te voorkomen dat jongeren in de criminaliteit belanden?

Antwoord 1

Sport past in een breder perspectief van een zinvolle dagbesteding voor jongeren wanneer het gaat om het voorkomen van jeugdcriminaliteit. Zo kan met sport een positief effect worden bereikt op bijvoorbeeld antisociaal gedrag doordat jeugdigen meer pro-sociale contacten leggen, sociale vaardigheden ontwikkelen en levenservaring opdoen.

Het in 2024 verschenen Landelijk kwaliteitskader effectieve jeugdinterventies voor preventie van jeugdcriminaliteit» (hierna: Landelijk Kwaliteitskader) stelt het volgende ten aanzien van sport en preventie jeugdcriminaliteit¹: «In termen van universele preventie heeft jeugdparticipatie op het gebied van sport en cultuur een positieve werking in algemene zin waar het psychosociale problemen betreft, maar ook ten aanzien van het voorkomen van antisociaal gedrag, zoals jeugddelinquentie (Clarijs, 2014).» Met dat doel kunnen gemeenten maatregelen en interventies inzetten door gebruik te maken van sport.

Het Landelijk Kwaliteitskader stelt echter ook dat wanneer er in het leven van een jongere meerdere risicofactoren zijn en onvoldoende beschermende factoren, in die gevallen alleen deelname aan sport-gerelateerde activiteiten niet voldoende is. In zulke gevallen zijn interventies gericht op deze specifieke groep nodig, waarbij de voordelen van sport kunnen worden gebruikt om de

¹ Hendriks, J. en Stams, G.J. (2024). Landelijk Kwaliteitskader. Effectieve Jeugdinterventies voor Preventie van Jeugdcriminaliteit: «Wat Werkt Laten Werken»

weerbaarheid van jongeren te verhogen. Dit geldt bijvoorbeeld bij de Preventie met Gezag-gemeenten, die vooral inzetten op deze doelgroep met jongeren in een meer kwetsbare positie.

Vraag 2

In hoeverre en op welke manier wordt de preventieve werking van sport en bewegen op dit moment benut binnen de lerende aanpak van het brede netwerk Preventie met Gezag?²

Antwoord 2

Uit wetenschappelijk onderzoek is bekend dat sport op zichzelf geen gedragsinterventie is waarmee jeugdcriminaliteit kan worden voorkomen. Er zijn echter wel gedragsinterventies die sport inzetten als middel tot gedragsverandering, in combinatie met andere werkzame bestanddelen die in gezamenlijkheid tot gedragsverandering kunnen leiden. Een voorbeeld van een bewezen justitiële gedragsinterventie met sport als middel is «Alleen jij bepaalt wie je bent» (AJB). Deze interventie wordt inmiddels ingezet in meer dan 35 gemeenten in Nederland en in het Caribisch deel van het Koninkrijk, waarbij lokaal wordt samengewerkt met het Jeugdfonds Sport en Cultuur. Interventies waarvan de werkzame bestanddelen bewezen effectief zijn of die vanuit de kennis van het Landelijk kwaliteitskader als kansrijk kunnen worden bestempeld, worden via de lerende aanpak van Preventie met Gezag breed gedeeld. Dit gebeurt zowel met de gemeenten die aangesloten zijn op Preventie met Gezag als met gemeenten die niet aangesloten zijn op de aanpak.

Vraag 3

Bent u bereid om expliciet te kijken naar hoe sport en bewegen als onderdeel van de sociale basis kan bijdragen aan het voorkomen van jeugdcriminaliteit, als aanvulling op de bestaande aanpak?

Antwoord 3

In eerste instantie zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor de sociale basis in de eigen gemeente, op basis van de lokale situatie. Naast de reguliere inzet van gemeenten wordt er bijvoorbeeld via het Nationaal Programma Leefbaarheid- en Veiligheid in 19 gemeenten gewerkt aan het versterken van de leefbaarheid en veiligheid in 20 kwetsbare gebieden, waarbij het sociaal domein is betrokken. Hierbij is er ook aandacht voor het vergroten van de mogelijkheden voor sportparticipatie.

Vraag 4

Zijn het Ministerie van VWS en de bestaande sport- en beweegprogramma's betrokken bij de aanpak van jeugdcriminaliteit en het versterken van weerbaarheid van jongeren? Zo ja, op welke manier? Zo nee, bent u bereid deze bij deze aanpak te betrekken?

Antwoord 4

Vanuit het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) is er goed zicht op en contact met de organisaties die betrokken zijn bij sport- en beweegprogramma's. Vanuit het Ministerie van Justitie en Veiligheid is er contact met het Ministerie van VWS over de mogelijkheden voor het inzetten van deze sportprogramma's en interventies om de weerbaarheid van jongeren te vergroten. Er zijn interventies en lokale aanpakken die werken aan weerbaarheid van jongeren, maar (nog) niet bewezen effectief zijn. Via de site van Kenniscentrum Sport en Bewegen³ kan deze informatie worden gevonden. Twee voorbeelden van dergelijke interventies zijn Yets en Futsall Chabbab. Deze goed onderbouwde interventies zijn gericht op het verhogen van de weerbaarheid, maar bieden (nog) geen bewezen effect op de aanpak van jeugdcriminaliteit.

Binnen de lerende aanpak van Preventie met Gezag wordt kennis en ervaring gedeeld over de mogelijkheden van sportprogramma's en interventies. Op basis van deze inzichten kunnen gemeenten de eigen inzet bepalen.

² Kamerstuk 29 911, nr. 469.

³ Zoek naar effectieve aanpakken: sport- en beweeginterventies

Vooralsnog is enkel de preventieve gedragsinterventie AJB bewezen effectief in de aanpak van jeugdcriminaliteit.

Vraag 5

Bent u bereid om u ervoor in te zetten om sport en bewegen meer te betrekken bij de preventieve aanpak van veiligheidsproblemen? Zo ja, welke stappen gaat u daarvoor zetten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Ik ben ervan overtuigd dat sport en bewegen, net als mentoring voor jongeren, belangrijke onderdelen zijn van een bredere aanpak ter voorkoming van veiligheidsproblemen. Om deze reden vormen deze thema's al geruime tijd een onderdeel van de integrale aanpak van jeugdcriminaliteit. Ik zie nu dan ook geen reden om dit verder te intensiveren.